

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ЛАТИНСЬКА МОВА”

Харків
2012

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”**

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ЛАТИНСЬКА МОВА”**

(галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030401 “Правознавство”)

для студентів 1 курсу (II семестр)

*Затверджено вченою радою університету
(протокол № 10 від 15.06.2012 р.)*

**Харків
2012**

Програма навчальної дисципліни “Латинська мова” (галузь знань 0304 “Право”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”, напрям підготовки 6.030401 “Правознавство”) для студентів 1 курсу (II семестр) / уклад. Н. В. Харитонova. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2012. – 8 с.

У к л а д а ч Н. В. Харитонova

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 4 від 26.06.2012 р.)*

В С Т У П

Латинська мова є вибірковою навчальною дисципліною в структурі юридичної освіти. Її вивчення сприяє розумінню правової термінології та формуванню мовної культури майбутнього юриста.

Основний курс поділяється на 17 занять, кожне з яких містить теоретичну частину (елементарний курс граматики) і практичну, що складається з лексико-граматичних вправ, навчальних текстів і списку юридичних термінів.

Виходячи із специфіки вивчення латинської мови як пісемної мови джерел римського цивільного права, значну увагу приділено вивченню латинської лексики, правових термінів і понять.

У кожному занятті подано як окремі фрази, так і зв'язні тексти для перекладу. Окремі фрази складаються з висловлювань античних діячів, ораторів, цитат римських юристів, а також латинських афоризмів, що стали надбанням світової культури. Зв'язні тексти висвітлюють різні положення римського права. Читання навчальних текстів і виконання лексичних вправ сприяють засвоєнню синтаксису латинських фраз, аналізу і розумінню тексту, а також виробленню практичних навичок роботи студента зі словником.

У результаті вивчення латинської мови студенти повинні:

– **знати** граматичний мінімум, який охоплює основні правила морфології та синтаксису і дозволяє розуміти текст;

– **оволодіти** навичками читання і перекладу термінів, текстів і окремих положень;

– **засвоїти** лексичний мінімум, який складається з 300 одиниць слів та словосполучень, латинську юридичну термінологію і фразеологію (90 виразів), крилаті вислови (30-50);

– **вміти** використовувати юридичну термінологію під час професійного спілкування, правильно читати і перекладати зі словником юридичні тексти, правові документи та акти.

Вимоги до умінь та знань

- вміти читати за правилами латинської мови;
- навчитися правильно ставити наголос;
- здобути практичні навички роботи зі словником;
- здобути навички роботи з термінологією римського права.

Типологія вправ і завдань

- вправи з утворення форм іменника, прикметника та дієслова;
- вправи, що сприяють знаходженню форм латинської мови;
- переклад латинських фраз українською;
- переклад оригінальних і адаптованих текстів з римського права.

Контроль

Поточний контроль відбувається на протязі одного семестру у вигляді аудиторних та домашніх завдань, перевірки вивчених фраз і тексту гімну *Gaudeamus*.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці II семестру і має форму заліку, на якому студент повинен продемонструвати набуті знання, уміння та навички, передбачені навчальною програмою латинської мови.

З М І С Т

ФОНЕТИКА

Латинський алфавіт. Правила читання голосних (vocales) і приголосних (consonantes). Складоподіл і правила наголосу (accentus).

ГРАМАТИКА

МОРФОЛОГІЯ

Іменник (nomen substantivum).

Категорії імені: рід, число, відмінок, відміна. Загальний огляд системи відмінювання п'яти відмін.

Дієслово (verbum).

Граматичні категорії дієслова: особа, число, час, спосіб, стан. Теперішній час дійсного способу активного стану (praesens indicativi activi). Теперішній час дійсного способу пасивного стану (praesens indicativi passivi). Наказовий спосіб. Дієприкметник (participium). Герундій (gerundium). Герундів (gerundivum). Відкладні і напіввідкладні дієслова.

Прикметник (nomen adiectivum).

Прикметники 1-2 відміни. Прикметники 3 відміни. Ступені порівняння прикметників.

Прислівник (adverbium).

Прислівники самостійні і похідні від прикметників. Ступені порівняння прислівників.

Числівник (nomen numerale).

Кількісні і порядкові числівники. Запис чисел римськими цифрами.

Займенник (pronomen).

Особові, присвійні, вказівні, означальні, питальні, неозначені, заперечні займенники.

Прийменник (praepositio).

Вживання прийменників з двома відмінками.

СИНТАКСИС

Просте і складне речення. Порядок слів у реченні. Синтаксис пасивної конструкції.

ОСНОВНІ ТЕКСТИ

Breviarum historiae Romanae	Коротка історія римлян
Apud arbitrum	У судді
In foro	На форумі
De Romanorum nominibus	Про римські імена
De iure et lege	Про право і закон
De fontibus iuris Romani	Про джерела римського права
De iure civile et gentium	Про цивільне і міжнародне право
De magistratibus Romanorum	Про римські посадові особи
De servis Romanorum	Про римських рабів
Capitis deminutio	Обмеження правоздатності
Res mancipi et nec mancipi	Манциповані і неманциповані речі
Res corporales et incorporeales	Матеріальні та нематеріальні речі
Interpretatio stricta	Обмежувальне тлумачення
De servitutibus praediorum rusticorum	Про права сільських володінь
De servitutibus praediorum urbanorum	Про права міських володінь
De effractoris	Про крадіжку зі зломом
De imperio et iurisdictionae	Про владу і юрисдикцію

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Хоміцька З. М. Латинська мова / З. М. Хоміцька. – Х.: Право, 2007. – 256 с.

Хоміцька З. М. Словник латинських юридичних висловів / З. М. Хоміцька. – Х.: Право, 2005. – 272 с.

Скорина Л. П. Латинська мова для юристів: підруч. / Л. П. Скорина, Л. П. Чуракова. – 2-е вид., виправл. і доповн. – К.: Атіка, 2006. – 416 с.

Литвинов В. Д. Латинсько-український словник / В. Д. Литвинов. – К.: Українські пропілеї, 1998. – 710 с.

Навчальне видання

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ЛАТИНСЬКА МОВА”

(галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030401 “Правознавство”)

для студентів 1 курсу (II семестр)

У к л а д а ч ХАРИТОНОВА Наталія Вікторівна

Відповідальна за випуск *В. П. Сімонок*

Редактор *Л. М. Рибалко*
Комп’ютерна верстка *А. В. Старжинської*

План 2012

Підп. до друку 12.09.2012. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 0,5. Облік.-вид. арк. 0,12. Вид. № 119.
Тираж 100 прим. Зам. № 4491. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.